

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:2177

av Annika Hirvonen (MP)

Nationella minoriteter och minoritetsspråk

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom vad som anförs i motionen om behovet av en stärkt lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk och tillkännager detta för regeringen.

Bakgrund

2010 trädde lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk i kraft.

Lagen innebär att Sveriges fem nationella minoriteter (samer, romer, judar, tornedalingar och sverigefinnar) tillförsäkras ett antal rättigheter. Lagen innebär också att ett antal kommuner ska utgöra förvaltningsområden för finska, samiska och meänkieli. I dessa kommuner tillförsäkras minoriteterna särskilda rättigheter utöver det så kallade grundskyddet.

I den utvärdering som Sverigefinländarnas delegation presenterade hösten 2014 (Minoritetspolitiskt bokslut 2010–2014), framgår att lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk på fler sätt haft en positiv verkan för Sveriges uppfyllande av de åtaganden som Sverige gjort genom att tillträda Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter samt europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. Bland annat har ett stort antal kommuner anslutit sig till att bli förvaltningsområden och samarbetet mellan de olika minoriteterna har stärkts.

Efterlevnaden måste säkras

Trots en del positiva tendenser skiljer sig efterlevnaden av lagen mycket mellan olika kommuner. Särskilt vad gäller grundskyddet, är efterlevnaden bristfällig såväl i många förvaltningskommuner som i övriga kommuner. Den tidigare regeringen hoppades att olika informationsinsatser skulle vara nog för att råda bot på detta. Hittills har

emellertid inte informationsinsatserna haft tillräcklig effekt. Istället bör regeringen nu överväga om ytterligare åtgärder behövs för att förmå kommunerna att uppfylla lagens krav, exempelvis nya kontrollmekanismer eller sanktioner.

Kryphålen måste täppas till

Idag är förvaltningskommunerna skyldiga att erbjuda såväl äldreomsorg som förskola helt eller delvis på minoritetsspråket. Denna formulering öppnar upp för ett visst mått av flexibilitet, som möjligen kan behövas för att få kommunens verksamhet att gå ihop. Emellertid har formuleringen tolkats så vidsträckt att det i vissa fall ansetts tillräckligt att visa film någon gång ibland på minoritetsspråket inom ramen för verksamheten, för att uppfylla kravet ”delvis”. Eftersom detta knappast varit lagstiftarens intention, och eftersom det dessutom kan ifrågasättas om den nuvarande formuleringen är i linje med Sveriges internationella åtaganden, bör en skarpare formulering övervägas.

Utbildning måste omfattas

I de utvärderingar som Europarådet gör av Sverige har särskilt stark kritik riktats mot bristerna i utbildningsväsendet. Bara runt hälften av alla barn som har rätt till modersmålsundervisning får det. Undervisningstiden för dem som får det är alldeles för kort för att barnen ska kunna utveckla språket till en god nivå. Dessutom saknar fler än hälften av de som undervisar i modersmål pedagogisk högskoleexamen. Ämnesundervisning i minoritetsspråk erbjuds bara av vissa skolor i ett mycket litet antal kommuner.

Trots att Sveriges internationella åtaganden omfattar även skola, är utbildning i grundskolan i minoritetsspråket inte en av de rättigheter som särskilt nämns i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. För att tydliggöra denna skyldighet bör lagen ses över också i detta avseende.

Annika Hirvonen (MP)